

סעיפים נוספים

שו"ע ט:

כלי טמא שנתן בתוכו כלים אחרים והטביל הכלי, עלתה להם טבילה אף על פי שפי הכלי צר ביותר, שהרי המים נכנסים לו, ומתוך שעלתה טבילה לכלי הגדול עלתה טבילה לכלים שבתוכו; ואם הטוהו על צדו והטביל, לא עלתה להם טבילה עד שיהיה פיו רחב כשפופרת הנאד; וכן אם היה הכלי טהור ונתן לתוכו כלים טמאין והטבילן, לא עלתה להם טבילה, עד שיהיה פיו רחב כשפופרת הנאד. רמ"א: ומותר לטבול כלים בסל או בשק, דכיון דאינו מחזיק מים (כי הוא מלא נקבים) עדיף טפי מניקב כשפופרת הנאד.

שו"ע לב:

מקוה שיש בו מ' סאה מים וטיט רך שהפרה שוחה ושותה ממנו: אם המים צפים ע"ג הטיט - יכולין לטבול אפילו בטיט. אין המים צפים על גבי הטיט - אין טובלין במקום הטיט. אבל במים, טובלין אפילו אין בו מ' סאה אלא ע"י הטיט.

שו"ע לג:

כל שתחלת ברייתו מן המים, כגון יבחושים אדומים, מטבילין בו. ומטבילין בעינו של דג גדול שנימוק שומן עינו בחורו.

שו"ע לו:

צינור שאין לו ד' שפות אינו חשוב כלי וראוי להביא על ידו מים למקוה; ואם חקק בו גומא אחת קטנה קודם שקבעו, אם היא של עץ אפילו אין הגומא מחזקת אלא כל שהוא נעשה כולה על ידה כלי וכל המים שעוברין עליו חשובין שאובים; ואם הוא של חרס, אין החקיקה פוסלתו אלא אם כן היא מחזקת רביעית, ואם נפלו צרורות או עפר בגומא אינו חשוב סתימה לבטלו מתורת קבלה אלא אם כן יהיו מהודקים לתוכה. סילון שהוא צר מכאן ומכאן ורחב באמצע, אינו חשוב קבלה לפסול בו המקוה.

רמ"א: ולכן מותר לעשות מקוואות ע"י צנורות וסלונות של עץ שמביאין מים מן הנהר או שאר מעיין אל המקוה, או צינורות של הגגות; ולא חיישינן שמא נעשה בהן גומא מכח לחלוחית ומקבלים, דלא מיקרו קבלה אף אם היה בהן גומא הואיל ולא עשאו אדם בכונה. ואם המים באים אל הצינור על ידי כלים הקבועים בגלגל והם נקובים בדרך שלא מקרי כלי, מותר לטבול בהן אם יש מ' סאה במקוה; אבל אם אין בה מ' סאה, אין לטבול שם דלא מקרי חבור לנהר ע"י זה.

שו"ע מז :

מקוה **שנובע** ונתייבש בקיץ, והיה בור רחוק ממנו קצת ומלאוהו מים שאובים ונתמלא המקוה מתחת הקרקע מאותם מים שאובים, המקוה כשר כאלו הוא נובע.

באר היטב : כתב הב"ח דהיינו דוקא למ"ד לעיל סעיף מ' דמעיינ אינו נפסל בשאיבה אבל לדידן דמחמרינן התם ה"ה הכא עכ"ל. **אבל הט"ז והש"ך** חולקין עליו וסי"ל דכאן כשר לכ"ע שהדבר ידוע שא"א שישארו אותן הגידין בלא מים כלל וכיון דלא איפסק לחלוחית הגידין ונשאר בהם מים קצת נמצא שנטהרה אותה שאיבה ברבייה והמשכה. **וכל זה** במקוה הנובע דוקא, אבל אם היה מקוה של מי גשמים ונתייבשה לא מהני (שאפשר שכלו לגמרי מחמת החום ונמצא שאין כאן אלא השאובין שנמשכו לחוד ופסול).

שו"ע נז :

כל המעורב למקוה הרי הוא כמקוה ומטבילין בו. גומות הסמוכות לפי המקוה ומקום רגלי פרסות בהמה שהיו בהם מים מעורבים עם מי המקוה כשפופרת הנאד, מטבילין בהם. **רמ"א :** ולכן כלי המונח בצד המקוה, מנענע בידו המקוה כדי שיעשה גל במים ויעבור על הכלי, ועולה לו הטבילה; ובלבד שלא יעקור הגל ממקומו, אלא יהא מחובר למקוה.

באר היטב : דאם נעקר הגל לא היה מטהר דאין מקוה מטהר בזוחלין אלא באשבורן ואם נעקר לא הוי באשבורן. **מיהו** דוקא במקוה שאינו נובע אלא נקוו מי גשמים בגומא, אבל מקוה שנובע מים חיים דקי"ל דמטהר בזוחלין ובכ"ש אפילו נעקר הגל היה מטהר הכלי בכ"ש דלכלים לא בעינן מ' סאה כ"כ הב"ח והט"ז, **אבל הש"ך** חולק על זה ופסק דאף במעיינ צריך מ' סאה אפילו לכלים דלא אמרו דסגי בכ"ש אלא בגוף המעיינ במקומו אבל כל שנתלש נהי דמטהר בזוחלין מ"מ לא מטהר בכ"ש.

שו"ע נח :

חורי המערה וסדקי המערה, מטבילין בהם אף על פי שאין המים שבהם מעורבים עם מי המקוה [אלא] בכל שהוא.

שו"ע נט :

עוקה (פי' חפירה) שבתוך המקוה, אם היתה הקרקע המבדלת בין העוקה ובין המקוה בריאה ויכולה להעמיד את עצמה, אין מטבילין במים שבעוקה עד שיהיו מעורבין עם המקוה כשפופרת הנאד; ואם אינה יכולה להעמיד את עצמה, אפילו אינם מעורבים אלא בכל שהוא, מטבילין בהם.

שו"ע ס :

ג' גומות שבנחל, התחתונה ועליונה של כ' סאה, והאמצעית של מ', ושטף של גשמים עובר בתוך הנחל, אע"פ שהוא נכנס לתוכן ויוצא מתוכן, אין זה עירוב ואין מטבילין אלא באמצעית, שאין הנזחלין מערבים אא"כ עמדו.

ש"ך : דוקא גשמים, אבל מעיין מערב אף בזחלין.

שו"ע סא :

הכופת ידיו ורגליו וישב לו באמת המים, אם נכנסו מים דרך כולו, טהור.

שו"ע סב (ע"פ תוספתא) :

מקוה שיש בו מ' סאה מצומצמות, האדם הטובל בתוכו לא יקפוץ לתוכו, שלא יחסרו המים בקפיצתו בתוכו; ולא יטבול בו פעמים זה אחר זה (ט"ז, ש"ך: דשמא בראשונה לא טבל כהוגן שסמך על השניה ובשניה יש לחוש שמא חסרו המים בראשונה).

זה ע"פ ביאור **הרא"ש** לתוספתא,

אך הרמב"ם כתב דין זה אפילו במקוה גדולה, ולא יקפוץ לתוכו מחשש מפני הרואים שסבורים שאינו מכויין אלא להקר, וכן הטובל פעמיים יחשבו שאינו טובל אלא להקר.

שו"ע סב:

מקוה שיש בו מ' סאה מצומצמות ... טבלו בו שנים זה אחר זה, **אע"פ שרגליו של ראשון נוגעות במים, השני בטומאתו**, שהרי חסרו המים מארבעים סאה.

שו"ע סג:

הטביל בו בגד עבה שהמים נבלעים בתוכו, **כל זמן שהבגד נוגע במקוה, הוא כשר** אף על פי שזבו ממנו שלשה לוגין למקוה; העלהו ממנו, פסול, שנעשה שאוב מהמים שירדו מהבגד לתוכו; ואם מטביל בו יורה או שאר כלים, מורידן לתוכו דרך פיהן, שלא ינתזו המים כשמכניסן לתוכו ונמצא שהוא חסר, ומעלהו דרך שוליו כדי שלא ישאר בו מהמים ויחסר מהמקוה. **רמ"א:** כל המים שבכלי, וגם שהמים שבכלי יהיו שאובים, ואם יפלו אח"כ למקוה יפסלו אותה מאחר שלא נשאר בה כשיעור מקוה.

ריב"ש הקשה מדוע יש הבדל בדין בין שני הסעיפים הללו, **ותירץ** שבבגד בלוע הרבה מהמים ואינו כמו אדם שאין המים בלועים בעצם חלקיו אלא בשטח גופו וטופח ע"מ להטפיה לא הוה חבור.

והטור פסק דגם בדין הראשון **מועילה הטבילה לשני כל עוד רגלי הראשון נוגעות במים**, ואפשר שמדמה לבגד עבה ולית ליה תירוצא דריב"ש.

שו"ע סד:

המטביל כר או כסת במקוה שיש בו מ' סאה מכוונות, כיון שהגביה שפתותיה מהמים נמצאות המים שבתוכן שאובין; כיצד יעשה, מטבילן ומעלן דרך שוליהן. אבל הקופה והשק, מטבילן ומעלן כדרכן ואינו חושש (כיון שהן מנוקבין והמים שבהם לא נעשו שאובין, מאחר שהמים מעורבים דרך הנקבים).

שו"ע סה:

ב' מקוואות, אחד יש בו מ' סאה, ואחד אין בו; נפלו ג' לוגין מים שאובין לאחד מהם ואינו יודע לאיזו מהם נפלו, ספקו טהור מפני שיש לו במה יתלה [ש"ך: דוקא כשהיה רוב מים כשרים במקוה דאל"כ ה"ל ספיקא דאורייתא לדידן דקי"ל כולו שאוב אסור מדאורייתא ובדאורייתא לא אמרינן שאני אומר]; היו שניהם פחותים ממ' סאה ונפלו לאחד מהם ואין ידוע לאיזה מהם, כל אחד משניהם פסול שאין לו במה יתלה.

שו"ע עב:

ב' מקוואות שאין בהם ארבעים סאה, ונפלו שלשה לוגין לתוך אחד מהם וידוע לאיזה מהם נפלו, ואח"כ נפלו שניים ואין ידוע לאיזה מהם נפלו, הריני יכול לתלות ולומר: למקום שנפלו ראשונים נפלו שניים; אבל אם בראשונים לא נודע לאיזה מהם נפלו, ובשניים נודע לאיזה מהם נפלו, אין יכול לתלות ולומר: למקום שנפלו שניים נפלו הראשונים. אחד יש בו ארבעים סאה ואחד אין בו, הריני אומר: לתוך של ארבעים נפלו. אחד שאוב ואחד שאינו שאוב, הריני אומר: לתוך של שאוב נפלו.

(ט"ז): בכל סעיף זה הטעם הוא מפני שספק ג' לוגין הוה ספק דרבנן [אבל בדאורייתא לא אמרינן "שאני אומר"]

שו"ע עג:

שני מקוואות שאין בהם ארבעים סאה ונפלו שלשה לוגין לתוך אחד מהן ואין ידוע לאיזה מהם נפלו, ואחר כך ירדו גשמים ונתמלאו, לא יטבול בשום אחד מהם לכתחלה.

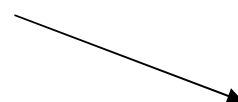

שו"ע סט:

מקוה שהניחו ריקן ובא ומצאו מלא – **כשר**, מפני שזה ספק מים שאובין למקוה.

שו"ע עד:

כל המקוואות הנמצאים, **פסולין**, שחזקתם שאובין.

ש"ד:

(1) לא דמי לסעיף ס"ט דהתם היינו טעמא משום שחזקת מקוואות כשרות, דהעושה מקוה - כדי לטבול בו עושהו, וא"כ עשאו בכשרות, וכיון דלכתחלה היה מקוה כשר א"כ גם עתה שנעשה לשם מקוה נעשה וכיון שכן מסתמא בכשרות נעשה, אבל הכא לא ידעינן כלל אם נעשה לשם מקוה או לא.

(2) ונראה דהא דפסול הכא היינו בשנראה שנעשו ע"י אדם והלכך פסול משום ספק אבל אם נראה שנעשה בידי שמים כגון בגומות וחפירות שבשדה וכיוצא בהן שנתמלאו ע"י גשמים ולא ע"י אדם כשרים.

כדאי לראות גם:

שו"ע ח, ש"ך תחילת ס"ק כז [ודעת הרשב"א בבי"ן].

שו"ע יא-יב, ש"ך וט"ז.

שו"ע לח.

שו"ע מא-מג, ש"ך ס"ק צג (עד אמצעיתו), ש"ך ס"ק צד, ט"ז ס"ק נב, נד.